

Forslag

til

Lov om ændring af lov om Danmarks Nationalbank.

Fremsat den 13. januar 1970 af *Poul Dam, Morten Lange, Aksel Larsen og Ømann.*

§ 1.

I lov nr. 116 af 7. april 1936 om Danmarks Nationalbank, som ændret ved lov nr. 166 af 13. april 1938, § 44 i lov nr. 88 af 15. marts 1939 og lov nr. 67 af 15. marts 1967, foretages følgende ændringer:

1. § 4 affattes således:

„§ 4. Repræsentantskabet består af 35 medlemmer, nemlig:

a) 17 medlemmer, der vælges af folketinget blandt dettes medlemmer efter hvert folketingsvalg. Hvis et af disse medlemmer ophører med at være medlem af folketinget eller ønsker at udtræde af Nationalbankens repræsentantskab, foretages nyt valg til besættelse af den ledige plads. Et udtrædende medlem bevarer sit sæde i repræsentantskabet, indtil en efterfølger er valgt.

b) 3 medlemmer, der udnævnes af den kongelige bankkommissær. Af disse medlemmer, der ikke må have sæde i folketinget, skal et have nationaløkonomisk, et juridisk og et ingeniørmæssig uddannelse.

c) 15 medlemmer, der har indgående indsigt i erhvervsforhold. Disse medlemmer, der ikke må have sæde i folketinget, vælges af det samlede repræsentantskab, således at 3 medlemmer afgår hvert år. Ved valgene bør der tages hensyn til en alsidig erhvervsrepræsentation, hvorunder forskydningerne i erhvervenes indbyrdes vægt må tages i betragtning, til en rimelig repræsentation af erhvervsaktive funktionærer og arbejdere og til, at de forskellige landsdele repræsenteres.

Stk. 2. De under stk. 1, litra b) og c), nævnte valg gælder for 5 år. Udtræder et af disse medlemmer før funktionstidens udløb, vælges et nyt medlem for den tilgæeværende tid.“

2. § 5 affattes således:

„§ 5. Bestyrelsen består af tre medlemmer valgt efter forholdstal af og blandt de under § 4, stk. 1, litra a), nævnte medlemmer af repræsentantskabet, af de tre under § 4, stk. 1, litra b), nævnte medlemmer af repræsentantskabet og af 3 medlemmer valgt efter forholdstal af og blandt de under § 4, stk. 1, litra c), nævnte medlemmer af repræsentantskabet.

Stk. 2. Bestyrelsen vælger for et år ad gangen formand og næstformand. Valgene er afhængige af den kongelige bankkommissærs godkendelse.“

3. § 7, stk. 1, affattes således:

„Det bestemmes ved kongelig resolution, hvilket af regeringens medlemmer der blandt sine forretninger skal have ansvaret som kongelig bankkommissær. Det parlamentariske ansvar for, at Nationalbanken opfylder sine forpligtelser ifølge loven og de i overensstemmelse med loven udfærdigede bestemmelser, og at dette sker på en måde, der er til gavn for hele det danske samfund, påhviler såvel den kongelige bankkommissær som statsministeren.“

4. Som ny § 34 tilføjes:

„§ 34. Loven skal optages til revision i folketingsåret 1971-72.“

§ 2.

Denne lov træder i kraft 1. april 1970, idet funktionstiden for de hidtilværende under § 4, stk. 1, litra c), valgte medlemmer af repræsentantskabet dog ikke påvirkes af lovændringen, medens der vil være at foretage nyvalg af de under § 4, stk. 1, litra a) og b), nævnte medlemmer af repræsentantskabet samt af bestyrelsens medlemmer.

Bemærkninger til lovforslaget.

Den gældende ordning af Nationalbankens forhold er gennemført i 1936, og der er derfor al mulig grund til at overveje, om bankens organisation stadig er tidssvarende. Det foreliggende forslag beskæftiger sig dog alene med sammensætningen af bankens bestyrelse og repræsentantskab samt med den kongelige bankkommissærs stilling, idet en mere omfattende revision af lovgivningen må forudsætte et grundigt forarbejde, som forslagsstillerne ikke har kunnet iværksætte, men som må udføres af administrationen. Ønsket om en snarlig revision har imidlertid fundet udtryk i forslaget § 1, punkt 4.

Forslaget sigter mod en mere systematisk og formelt klarere integration af Nationalbanken i den samlede økonomisk-politiske beslutningsproces, end den eksisterende lov muliggør. Forslagets vedtagelse vil gøre det helt klart, at det er regering og folketting, som har ansvaret for den førte pengepolitik. Realiteterne vil — så længe den nuværende regering har ansvaret — næppe blive ændret meget ved forslaget, men det vil i fremtiden ikke være muligt at benægte disse realiteter ved henvisning til Nationalbankens formelle autonomi.

Bemærkninger til de enkelte punkter.

Til § 1, punkt 1.

I 1936 blev der i Nationalbankens repræsentantskab optaget otte repræsentanter for rigsdagen, d. v. s. i praksis en repræsentant for hvert af de udvalgsberettigede partier i hvert af de to ting. Indførelsen af etkammerssystemet gør det rimeligt at finde en form, som sikrer alle udvalgsberettigede grupper i folketinget plads i Nationalbankens repræsentantskab. Det synes ikke naturligt, at partier, der helt selvfølgelig har plads i de udvalg m. v., som beskæftiger sig med *finanspolitikken*, f. eks. finansudvalget, ikke har indseende med *pengepolitikken*'s vigtigste organ.

Også valgterminerne foreslås ændret, idet den hidtidige regel om, at valgene gælder for fem år, er urealistisk. Det kan til belysning heraf nævnes, at *ingen* af de otte repræsentanter for folketinget, der blev valgt i marts 1966, bevarede deres sæde i repræsentantskabet i to fulde år. Den faktiske udskiftning bør hjemles i loven, og det forekommer i øvrigt også rimeligt, at folketingets repræsentation til enhver tid afspejler den aktuelle partistyrke.

Det foreslås videre, at den kongelige bankkom-

missær udpeger tre, mod nu to, medlemmer af repræsentantskabet, og at det nytillkomne medlem skal have ingeniørmæssig uddannelse. Med de tekniske problems betydning i vore dage må det anses for væsentligt, at også denne form for sagskundskab placeres centralt i Nationalbankens virksomhed.

Reglerne om de femten medlemmer af repræsentantskabet, der vælges af repræsentantskabet selv, er ændret redaktionelt. Det er anset for ønskeligt at understrege hensynet til de ændringer i erhvervenes indbyrdes vægt, som foregår, at nævne funktionærerne specielt ved siden af arbejderne og at tydeliggøre formuleringen vedrørende de beskæftigedes repræsentation.

Det hidtidige stk. 3 i § 4 er udeladt som overflødig på grund af § 7, stk. 2, 1. punktum, hvorefter den kongelige bankkommissær fører forslaget i repræsentantskabet.

Ligeledes er § 4, stk. 4, udeladt, idet reglen, der må forstås på baggrund af betænkningerne ved nyordningen i 1936, i dag forekommer selvfølgelig.

Til § 1, punkt 2.

De foreslåede ændringer i § 5, herunder udvidelsen af bestyrelsens medlemstal fra syv til ni, må betragtes som konsekvenser af ændringerne i § 4.

Til § 1, punkt 3.

Den foreslåede formulering af § 7, stk. 1, indeholder forskellige redaktionelle ændringer. Da ansvaret som kongelig bankkommissær i årenes løb er blevet flyttet rundt mellem ministerierne, synes det mere rimeligt at lade loven være åben med hensyn til, hvilken minister der skal være kongelig bankkommissær. Dette skal imidlertid fastslås ved kongelig resolution, og formuleringen understreger, at dette ansvar hører til ministerens *forretninger*, jfr. grundlovens § 14.

Heraf følger, og dette tydeliggøres af den foreslåede 2. sætning, at der vil kunne pålægges den kongelige bankkommissær et egentligt parlamentarisk ansvar for hans virksomhed som bankkommissær. Betydningen af pengepolitikken understreges ved, at også statsministeren får et parlamentarisk ansvar for Nationalbankens forhold.

Til § 1, punkt 4.

Der henvises til de indledende bemærkninger.